

西藏自治区藏药材炮制规范

藏药材炮制规范

(2008版)

西藏自治区食品药品监督管理局 编

西藏人民出版社

西藏人民出版社

藏药炮制规范

藏药材炮制规范

(2008年版·藏文·汉文)

西藏自治区食品药品监督管理局 编

藏药炮制规范
西藏人民出版社

图书在版编目(CIP)数据

藏药材炮制规范;藏文/西藏自治区食品药品监督管理局编. —拉萨:西藏人民出版社,2008.10
ISBN 978 - 7 - 223 - 02534 - 8

I . 藏 … II . 西 … III . 藏药 – 炮制 – 规范 – 藏语 IV .
R291.4 – 65

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2008)第 161433 号

藏药材炮制规范(2008 版)

编 著 西藏自治区食品药品监督管理局
名誉主编 强巴赤列
主 编 洛桑多吉
责任编辑 刚组
装帧设计 丹朗
出版发行 西藏人民出版社(拉萨市林廓北路 20 号)
印 刷 四川大自然印刷有限公司
开 本 787 × 1092 1/16
印 张 21.75
字 数 210 千
版 次 2008 年 10 月第 1 版
印 次 2008 年 10 月第 1 次印刷
印 数 01 – 2,000
书 号 ISBN978 - 7 - 223 - 02534 - 8
定 价 85.00 元

ོད་ཅན·ཆුවුකු·යායා·ලේඛ·කද·සඩා(2008 ස්කියන්සා)

කේම්·ස්කීපා	ོද·ཅන·ශ්ලේඛ·ලේඛන·යායා·ලේඛ·කද·සඩා
අක්ස්·විජ්·ගැස්·ස්කීපා	චුවා·ය·උස්සිජ්·යායා
ශ්ලේඛ·පා	ඇං·ඩොන්·ංඩ්
කේම්·ස්කීපා·ත්‍රැංජ්·වා	ඉන·යායා
චුවා·ස්කීපා·ත්‍රැංජ්·වා	යායා
ත්‍රැංජ්·වා	ඇද·ලේඛන·යායා·ලේඛ·කද·සඩා
ත්‍රැංජ්·වා	(ඇ·ස·ස්කීපා·ශ්ලේඛ·චුවා·යායා·ශ්ලේඛ·208)
වද·ත්‍රැංජ්·වා	ශ්ලේඛ·චුවා·යායා·වද·ත්‍රැංජ්·වා·ඇද·ශ්ලේඛ
ඩිඟ්·ඡා	787 × 1092 1/16
වද·ත්‍රැංජ්	21.75
සිංහලා	සි·21
වද·සඩා	2008 ස්කීපා·ශ්ලේඛ·10 අනු·සඩා·ස්කීපා
වද·සඩා	2008 ස්කීපා·ශ්ලේඛ·10 අනු·සඩා·ස්කීපා
වද·සඩා	01 – 2,000
ඩිඟ්·ත්‍රැංජ්·වා	ISBN978 – 7 – 223 – 02534 – 8
ඩිඟ්·ත්‍රැංජ්·වා	85.00

වද·සඩා·ස්කීපා·වද·ත්‍රැංජ්·වා·වද·ත්‍රැංජ්·වා

ପ୍ରକାଶନ ଏତିହୟ

କର୍ତ୍ତାଙ୍କିର୍ତ୍ତମାନଙ୍କ ପଦବୀ ହେଉଥିଲା ଏହାର ପଦବୀ ହେଉଥିଲା ଏହାର
ପଦବୀ ହେଉଥିଲା ଏହାର ପଦବୀ ହେଉଥିଲା ଏହାର ପଦବୀ ହେଉଥିଲା

ਬੈਦਸਾ' ਰਦੀਰਿ' ਝੁਮ' ਵਹਿਰੇ' ਪ੍ਰਾ' ਸ' ਨੰ' ਸਕਿਰ' ਸੰਦ' ਸੰਦ' ਜੂਨ' ਜੂਨ' ਸਤ੍ਰਾ' ਸੰਗਸਾ' ਛਾਕ' ਹਣਸਾ' ਲੁ
ਜੁਧਾ' ਦੁਨ' ਦੁਨ' ਗੁਸਾ' ਹੁਸਾ' ਬਾਂਦ' ਦੁਨ' ਜੀਗਸਾ' ਵਹੁਗਸਾ' ਪ੍ਰਾਸਾ' ਪਾ' ਕਿਥਾ' ਨੰਦ'। ਸੰਦ' ਛਾਕ' ਬੱਕ' ਜੂਨ' ਦੁਨ'
ਛਾਕ' ਸਤ੍ਤਾਸਾ' ਹੱਕ' ਪਾ' ਪਾਸ' ਸੰਦ' ਸੰਦ' ਕੇਂਦ' ਸਨ' ਅ' ਜੂਨ' ਸਾ' ਮਾਂਦ' ਪਦ' ਮਈ' ਸਦੀ' ਮਾਸਾ' ਦੁਨ' ਕੁਮਾਸਾ'
ਗੁਸਾ' ਝੁਮ' ਵਹਿਰੇ' ਵਹਿਰੇ' ਸਕਿਰ' ਪਾ' ਨੰਦ'। ਨੰ' ਸਕਿਰ' ਹੱਕ' ਸੰਦ' ਛਾਕ' ਜੂਨ' ਸਾਂਗ' ਨੰਦ'। ਨੰਦ' ਬੱਕ'

前 言

为统一规范我区藏药材炮制标准，完善藏药质量标准体系，保证藏药质量，确保人民群众用药安全，根据《中华人民共和国药品管理法》等法律法规的规定，我们起草制定了《藏药材炮制规范》（2008 版）。由西藏自治区食品药品监督管理局批准颁布，作为藏药生产（包含制剂配制）、经营、使用的藏药材质量控制依据和管理部门监督检查的技术依据。

本《规范》继承了四部医典等古籍记载的炮制方法，吸收了藏医药理论和实践发展成果，并根据国家药品标准要求，收载了 186 种常用藏药材炮制技术，涵盖了动物、矿物、植物等藏药材炮制方法。

本次起草工作由西藏自治区食品药品监督管理局策划组织，药品生产企业、藏医医疗机构具有丰富炮制经验的人员承担编写任务，知名藏医药专家和长期从事藏医药教学、临床研究及生产相关人员完成了审稿、定稿工作。本《规范》凝聚了藏医药战线同事们的经验、心血和智慧，得到了西藏自治区藏医院、西藏自治区藏医学院、西藏自治区藏药厂、

藏药材炮制规范（2008版）

西藏自治区藏医学院藏药厂、西藏雄巴拉曲神水藏药厂、西藏林芝宇拓藏药有限责任公司、西藏山南雍布拉康藏药厂、西藏神猴藏药有限责任公司、西藏昌都藏药厂、西藏那曲地区藏药厂、日喀则地区藏医院等有关单位及专家的大力支持。西藏自治区食品药品监督管理局白玛桑布、董寿如、张河战、罗红等同志对本《规范》的起草提出了许多宝贵意见。在此，我们一并表示衷心感谢。

本《规范》自出版发行之日起正式实施。因时间仓促，编写中难免会有不足之处，希望各有关单位在执行中及时提出改进意见，以便进一步修订完善。

西藏自治区食品药品监督管理局

ବ୍ୟାକାଙ୍କ୍ଷା

ଦ୍ୱାରା ରେକାର୍ଡ୍‌କରିଲାଗିଥାଏନା.....	(1)
ଶୀର୍ଷକ.....	(1)
ପ୍ରମାଣାଙ୍କଣା.....	(2)
ପ୍ରକାଶକ.....	(4)
ପତ୍ରି.....	(5)
କ୍ଷୁଦ୍ରକ୍ଷୁଦ୍ରିଯା.....	(7)
କ୍ଷୁଦ୍ରକ୍ଷୁଦ୍ରିଯା.....	(9)
ସର୍କାର.....	(11)
ତାତ୍ତ୍ଵିକା	(12)
ବ୍ୟାକା.....	(14)
ହୃଦୟବ୍ୟାକା.....	(15)
ବ୍ୟାକା.....	(16)
ପକ୍ଷବ୍ୟାକା	(18)
ବ୍ୟାକା.....	(20)

ଶର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପାତ୍ରଙ୍କିଳୀ ପାତ୍ରଙ୍କିଳୀ

ଶର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପାତ୍ରଙ୍କିଳୀ	.....	(22)
ଶୁଣୁ	.....	(24)
ଶୈର୍କୀ	.....	(26)
ଅର୍ଥାନ୍ତ	.....	(27)
ଅର୍ଥାନ୍ତି	.....	(29)
ଶୁଣିଷ	.....	(31)
ଶୁଣେନୀ	.....	(32)
ଶେଷେନୀ	.....	(34)
ଶର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟର ସମ୍ମିଳନା	.....	(36)
ଶର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟା	.....	(37)
ଶୁଣିଷ	.....	(39)
ଶର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟିନୀ	.....	(40)
ଶୁଣୁ	.....	(42)
ଶେଷକୁ	.....	(44)
ଶିରଗା	.....	(46)
ଶିରକୁଣ୍ଡିଷ	.....	(47)

ଦ୍ୟାନକଣ

ଶତିଷ୍ଠାପା ଶାଙ୍ଖକୁଣ୍ଡିଷ୍ଠା	.....	(50)
ଦ୍ୟାନକୀ	.....	(50)
ଶ୍ରୀଵକ୍ରଦିଷ୍ଟାପା	.....	(50)
ଶ୍ରୀହରତୀ	.....	(51)
ଶ୍ରୀଚିଷ୍ଠାପା	.....	(52)
କର୍ପା	.....	(53)
କୈକ୍ଷୀ	.....	(54)
ଯାମ୍ବାସି	.....	(55)
ପିଣ୍ଡି	.....	(55)
ଶାଙ୍କୁଷ	.....	(56)
ଶାଷ୍ଟିକୁଣ୍ଡାପା	.....	(57)
ଶିକ୍ଷୀମା	.....	(58)
ଶେନ୍ଦ୍ରପା	.....	(59)
ଶନୁମାପା ଶାଙ୍ଖକୁଣ୍ଡିଷ୍ଠା	.....	(60)
ଦ୍ୟାନଶର୍ଦ୍ଦା	.....	(60)
ପତାପିକା	.....	(61)

ଶଦ୍ରାକାନ୍ତୁଷ୍ଠାନ୍ତିକାନ୍ତିକାନ୍ତିକା

ପଦମାତ୍ରାନ୍ତିକା	.....(62)
ଶୁରକ୍ତିନ୍ତିକା	.....(63)
ନ୍ତିକାନ୍ତିକା	.....(64)
ଶକ୍ତିକା	.....(65)
ଶଦ୍ରାକାନ୍ତିକାନ୍ତିକାନ୍ତିକା	.....(65)
ଶଦ୍ରାକାନ୍ତିକାନ୍ତିକା	.....(66)
ଶଦ୍ରାକାନ୍ତିକାନ୍ତିକା	.....(67)
ଶଦ୍ରାକାନ୍ତିକାନ୍ତିକା	.....(69)
ଶଦ୍ରାକାନ୍ତିକାନ୍ତିକାନ୍ତିକା	.....(70)
ଶଦ୍ରାକାନ୍ତିକାନ୍ତିକାନ୍ତିକା	.....(70)
ଶଦ୍ରାକାନ୍ତିକାନ୍ତିକାନ୍ତିକା	.....(72)
ଶଦ୍ରାକାନ୍ତିକାନ୍ତିକାନ୍ତିକା	.....(73)
ଶୁରକ୍ତିନ୍ତିକା	.....(74)
ଶକ୍ତିନ୍ତିକା	.....(75)
ଶକ୍ତିନ୍ତିକା	.....(76)
ଶନ୍ତିକେନାନ୍ତିକା	.....(77)

ଦ୍ୟାମକ୍ଷ

ଅନୁଦିତ୍ କେଣ୍ଟୁଗର୍ଭୀ	(78)
ଦ୍ୟାମପା	(79)
ଦ୍ୟାମୁଳ	(80)
ଦ୍ୟାମିଶ	(81)
ଦ୍ୟାମ୍ଭାବୀ	(82)
ଦ୍ୟାମୁଦ୍ରା	(83)
ଦ୍ୟାମବସ୍ତୁଗାମନା	(84)
ଦ୍ୟାମପତ୍ରିଶ	(85)
ଶର୍ଦ୍ଦାମ	(86)
ପାତ୍ରୀ	(87)
ଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟକ୍ରୂପଦ୍ୟାମର୍ଭୀ	(87)
ଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟକ୍ରୂପକ୍ଷୁଗର୍ଭୀ	(88)
ଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟକ୍ରୋଷାଶର୍କରା	(89)
ଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟକ୍ରୋପା	(90)
ଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟକ୍ରୁମି	(91)
ଶର୍ଦ୍ଦକମାଦ୍ରୈତ୍ରିବୀଷ	(92)

ଶଦ୍ରଙ୍କାନ୍ତପ୍ରକାଶପରିକର୍ତ୍ତା

ପରିଷାରୀ	(93)
ପରିପା	(93)
ପରିଦ୍ୱା	(94)
ପୁଣାରୀ	(95)
ପାଶିର୍ବିଦ୍ୟା	(96)
ପରିମିତ	(97)
ପରିପା ପ୍ରିନ୍ଟଙ୍କଣ୍ଟିଙ୍କ୍ଷେ	(99)
ପାରିଦ୍ୱା	(99)
ପାହାଗ୍ରୀ	(100)
ପାତ୍ରିପା	(100)
ପାତ୍ରିପା	(101)
ପାତ୍ରିପା	(102)
ପାତ୍ରିପା	(103)
ପାତ୍ରିପା	(103)
ପାତ୍ରିପା	(104)
ପାତ୍ରିପା	(104)